

Opravična št.:

U-I-173/17

ECLI:

ECLI:SI:USRS:2018:U.I.173.17

Akt:

Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 13/14 – uradno prečiščeno besedilo, 10/15 – popr. in 27/16) (ZFPPIPP), 342. čl. in 1. odst. 344. čl.

Izrek:

Zahteva za oceno ustavnosti petega odstavka 342. člena in prvega odstavka 344. člena Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 13/14 – uradno prečiščeno besedilo, 10/15 – popr. in 27/16) se zavrže.

Evidenčni stavek:

Ustavno sodišče zavrže zahtevo sodišča za oceno ustavnosti zakona, če niso izpolnjeni pogoji iz 156. člena Ustave.

Geslo:

1.2.51.4.1 - Ustavno sodstvo - Vrste vlog - Aktivna legitimacija v postopku pred Ustavnim sodiščem - Konkretna presoja norm - Sodišče.

1.5.51.1.1.2 - Ustavno sodstvo - Odločbe - Vrste odločitev Ustavnega sodišča - V postopku abstraktne presoje - Zavrženje zahteve - Nepopolna vloga.

Pravna podlaga:

Člen 25.1, Zakon o Ustavnem sodišču [ZUstS]

Opomba:**Dokument v PDF obliki:**

 [U-I-173-17.pdf](#)

Polno besedilo:

U-I-173/17-8

10. 10. 2018

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti, začetem z zahtevo Okrožnega sodišča v Celju, na seji 10. oktobra 2018

sklenilo:

Zahteva za oceno ustavnosti petega odstavka 342. člena in prvega odstavka 344. člena Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 13/14 - uradno prečiščeno besedilo, 10/15 - popr. in 27/16) se zavrže.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Predlagatelj je s pravnomočnim sklepom št. I Pg 387/2016 z dne 13. 6. 2017 prekinil postopek odločanja v gospodarskem sporu zaradi razveljavitve kupoprodajne pogodbe, s katero je bil v postopku osebnega stečaja kupcu prodan del nepremičnine, last stečajnega dolžnika do ene polovice, ter na podlagi 156. člena Ustave vložil zahtevo za oceno ustavnosti petega odstavka 342. člena in prvega odstavka 344. člena Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (v nadaljevanju ZFPPIPP).

2. Predlagatelj zatrjuje neskladje izpodbijanih določb ZFPPIPP z 2. členom, drugim odstavkom 14. člena, tretjim odstavkom 15. člena, 23. in 25. členom Ustave ter 6. in 13. členom Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 - v nadaljevanju EKČP). Navaja, da bo izpodbijani določbi moral uporabiti pri odločanju v gospodarskem sporu, ki se vodi na podlagi tožbe zaradi razveljavitve kupoprodajne pogodbe, sklenjene v postopku osebnega stečaja. Prvi odstavek 344. člena ZFPPIPP naj bi predkupnemu upravičencu onemogočal vložitev pritožbe zoper sklepe o prodaji, soglasju k prodajni pogodbi in izročitvi nepremičnine kupcu v stečajnem postopku, saj naj bi omogočal vlaganje pritožb zoper navedene sklepe stečajnega sodišča zgolj upnikom. S tem naj bi bil kršen 25. člen Ustave in 13. člen EKČP. Zakonodajalec naj ne bi navedel zadostnih razlogov za tako nesorazmeren poseg v pravico do pritožbe. V stečajnem ali kakšnem drugem postopku pa naj predkupni upravičenec na podlagi petega odstavka 342. člena ZFPPIPP ne bi imel niti možnosti uveljavljati zahtevkov za razveljavitev ali ugotovitev ničnosti te prodajne pogodbe oziroma drugega razpolagalnega posla, s katerim je kupec pridobil lastninsko ali kakšno drugo premoženjsko pravico na nepremičnini, niti kateregakoli drugega zahtevka, ki bi posegel v pravice kupca, pridobljene s sklenitvijo ali izpolnitvijo prodajne pogodbe, in tudi ne zahtevka za sklenitev prodajne pogodbe pod enakimi pogoji z njim. Izpodbijani določbi naj bi povzročili, da v primeru kršitev njegove predkupne pravice predkupni upravičenec nima nobenega ustreznega pravnega varstva. Zato naj bi bila ta ureditev v neskladju tudi s tretjim odstavkom 15. člena in 2. členom Ustave, saj naj zakonodajalec sploh ne bi zasledoval ustavno dopustnega cilja, omejitve pa naj tudi ne bi bile nujne, primerne in sorazmerne. Zakonodajalec naj v predlogu zakona sploh ne bi navedel, zakaj je poseg nujen in primeren za doseg zasledovanega cilja. Ker naj bi sporna ureditev spravljala predkupnega upravičenca v podrejen položaj v razmerju do upnikov in naj mu ne bi dajala enakega varstva, naj bi bila tudi v neskladju z drugim odstavkom 14. člena Ustave.

3. Predlagatelj pojasnjuje okoliščine konkretnega primera. Tožeča stranka naj bi že v stečajnem postopku vlagala pritožbe zoper sklepe sodišča v zvezi s prodajo sporne nepremičnine, vendar

naj bi ji sodišči na podlagi prvega odstavka 344. člena ZFPPIPP odrekli procesno legitimacijo in njene pritožbe zavrgli. Lastninska pravica na prodanem solastniškem deležu stečajnega dolžnika naj bi bila v zemljiški knjigi že vpisana na kupca. Tožeča stranka naj bi vložila tožbo za razveljavitev kupoprodajne pogodbe, sklenjene v stečajnem postopku, ker naj bi imela na podlagi določb Stvarnopravnega zakonika (Uradni list RS, št. 87/02 in 91/13 – v nadaljevanju SPZ) zakonito predkupno pravico na prodanem delu nepremičnine. Sama naj bi bila namreč lastnica druge polovice sporne nepremičnine. Vendar pa naj bi stečajni upravitelj kršil tretji odstavek 347. člena ZFPPIPP, ki mu nalaga določene obveznosti v zvezi z obstoječo predkupno pravico (kupoprodajno pogodbo s kupcem mora skleniti pod odložnim in razveznim pogojem, predkupni upravičenki mora poslati pogodbo s smiselno enako vsebino, kot jo je poslal ponudniku, ki je uspel v postopku zbiranja ponudb, jo pozvati k vrnitvi podpisanega izvoda pogodbe in plačilu celotne kupnine v skladu s pogodbo ter jo hkrati opozoriti na prenehanje predkupne pravice, če je ne uveljavi tako, kot je bila pozvana). V konkretnem primeru naj stečajni upravitelj ne bi izpolnil nobene od navedenih dolžnosti.

B.

4. Prvi odstavek 24.b člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) določa, kaj mora vsebovati zahteva za oceno ustavnosti zakona ali drugega predpisa. V četrti alineji navedene določbe je določeno, da mora zahteva vsebovati podatke o izpolnjevanju pogojev, določenih z zakonom, za njeno vložitev. Po 156. členu Ustave, ki ga povzema prvi odstavek 23. člena ZUstS, sodišče, ki meni, da je zakon ali del zakona, ki bi ga moralo uporabiti, protiustaven, prekine postopek in z zahtevo začne postopek za oceno njegove ustavnosti. Ustavno sodišče je torej upravičeno intervenirati le takrat, kadar je ustavnosodna presoja zakona potrebna za zagotovitev ustavnoskladne odločitve v konkretnem sodnem postopku. Sodišče mora v zahtevi jasno in določno utemeljiti, da mora v zadevi, v kateri sodi, uporabiti (domnevno protiustavno) zakonsko ureditev na način, ki mu preprečuje ustavnoskladno odločitev. Odločitev Ustavnega sodišča o domnevni protiustavnosti zakona mora biti torej odločilna za odločanje sodišča v konkretnem sodnem postopku.^[1] Njegova naloga v obravnavanem primeru je torej, da jasno, nedvoumno in določno najprej (a) izkaže zveznost (koneksnost) med zadevo, v kateri sodi, in domnevno protiustavno ureditvijo, in nato še (b) pojasni razloge, zakaj so določbe ZFPPIPP, ki jih izpodbija in ki jih mora uporabiti, v neskladju z Ustavo.^[2]

5. Predlagatelj je v zahtevi za oceno ustavnosti glede prvega odstavka 344. člena ZFPPIPP navedel le, da bi ga moral uporabiti v postopku.^[3] Pri tem je sicer podal razloge njegove neskladnosti z Ustavo, vendar pa ni utemeljil, da bi moral v navedenem postopku določbo uporabiti na način, ki mu preprečuje ustavnoskladno odločitev. Predlagatelj namreč ni pojasnil, kako bi v konkretnem postopku, ki je gospodarski spor zaradi ugotovitve razveljavitve kupoprodajne pogodbe, sklenjene v stečajnem postopku, uporabil navedeno določbo ZFPPIPP (to ni razvidno niti iz pravnomočnega sklepa o prekinitvi postopka).^[4] S tem pa ni zadostil trditvenemu bremenu, ki mu nalaga, naj pojasni, kako bi moral uporabiti domnevno protiustavno zakonsko določbo na način, ki bi mu preprečila ustavnoskladno odločitev.^[5] Zato predlagatelj glede navedene določbe ZFPPIPP ni zadostil zakonski zahtevi iz četrte alineje prvega odstavka 24.b člena ZUstS.

6. Predlagatelj izpodbija tudi peti odstavek 342. člena ZFPPIPP, ki določa, da udeleženec, ki ni

uspeh na javni dražbi ali v postopku javnega zbiranja ponudb, upnik, predkupni upravičenec ali tretja oseba niso upravičeni niti v stečajnem niti v drugem postopku uveljavljati: 1. zahtevka za razveljavitev ali ugotovitev ničnosti prodajne pogodbe, 2. zahtevka za sklenitev prodajne pogodbe pod enakimi pogoji nad njim, 3. zahtevka za razveljavitev ali ugotovitev ničnosti razpolagalnega pravnega posla, s katerim je bila prenesena lastninska ali druga premoženjska pravica na kupca, ali 4. kateregakoli drugega zahtevka, katerega uveljavitev posega v pravice, ki jih pridobi kupec s sklenitvijo ali izpolnitvijo prodajne pogodbe. Predlagatelj tudi za to določbo navaja, da bi jo moral uporabiti v postopku, saj tožeča stranka kot predkupna upravičenka zahteva razveljavitev kupoprodajne pogodbe, sklenjene v postopku osebnega stečaja prodanega dela nepremičnine.[6] Take tožbe pa naj izpodbijana določba ne bi dovoljevala.

7. Kot je pojasnjeno v 4. točki obrazložitve tega sklepa, ima Ustavno sodišče po 156. členu Ustave subsidiarno vlogo, upošteva ustavni položaj rednih sodišč, kot izhaja iz 125. člena Ustave. Razlagati zakone in druge pravne predpise v skladu z ustaljenimi metodami razlage pravnih aktov so prva poklicana pristojna sodišča, ki odločajo v sodnih postopkih v posamičnih primerih. Vežanost sodnika na Ustavo najprej zahteva, da sodnik pri sprejemanju konkretnih odločitev zakone razlaga tako, da je njihova uporaba v okoliščinah konkretnega primera skladna z ustavo. Pri iskanju ustavnoskladne razlage upoštevni zakonskih določb oziroma pri iskanju ustavnoskladne rešitve določenega pravnega problema se lahko sodišče opre na vse splošno sprejete metode pravne razlage. Med več mogočimi razlagami pa mora vselej uporabiti tisto, ki je skladna z Ustavo. Šele če sodišče s splošno sprejetimi metodami pravne razlage ne more razlagati zakona na ustavnoskladen način, mora, če meni, da je zakon v neskladju z Ustavo, na podlagi 156. člena Ustave začeti postopek za oceno njegove ustavnosti.[7]

8. Predlagatelj pojasnjuje, da izpodbijana določba tožnici kot predkupni upravičenki ne dovoljuje vložiti tožbe na razveljavitev kupoprodajne pogodbe (sklenjene v stečajnem postopku), kot jo je vložila, in razlaga, zakaj je izpodbijana določba protiustavna. Pri tem izhaja iz njene jezikovne razlage, ne pojasni pa, zakaj te določbe za potrebe postopka ne more ustavnoskladno razložiti s pomočjo drugih ustaljenih metod razlage in o tožbi odločiti na ustavnoskladen način.[8] Glede na to predlagatelj ni izkazal, da ne more sprejeti ustavnoskladne odločitve brez odločitve Ustavnega sodišča o protiustavnosti izpodbijane določbe. Zato ni izpolnjena procesna predpostavka za presojo ustavnosti izpodbijane določbe.

9. Po prvem odstavku 25. člena ZUstS Ustavno sodišče zahtevo zavrže, če niso izpolnjeni pogoji iz 23. ali 24.b člena ZUstS. Ker zahteva za oceno ustavnosti petega odstavka 342. člena in prvega odstavka 344. člena ZFPPIPP ne izpolnjuje pogojev iz navedenih določb ZUstS, jo je Ustavno sodišče zavrglo.

C.

10. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi prvega odstavka 25. člena ZUstS v sestavi: predsednica dr. Jadranka Sovdat ter sodnice in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, DDr. Klemen Jaklič, dr. Rajko Knez, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Špelca Mežnar, dr. Marijan Pavčnik in Marko Šorli. Sklep je sprejelo s sedmimi glasovi proti dvema. Proti sta glasovala sodnica Mežnar in sodnik Accetto.

[1] Prim. sklepa Ustavnega sodišča št. U-I-238/12 z dne 23. 11. 2014 (Uradni list RS, št. 10/14), 7. točka obrazložitve, in št. U-I-141/15 z dne 16. 12. 2015, 3. točka obrazložitve.

[2] Prim. sklep Ustavnega sodišča št. U-I-204/15 z dne 3. 3. 2016, 5. točka obrazložitve.

[3] Prvi odstavek 344. člena ZFPPIPP določa, da se proti sklepu o prodaji iz 331. člena ZFPPIPP, sklepu o soglasju k prodajni pogodbi iz 341. člena ZFPPIPP, sklepu o izročitvi nepremičnine kupcu iz drugega odstavka 342. člena ZFPPIPP in sklepu o plačilu kupnine za prodano premoženje, ki je poslovna celota iz četrtega odstavka 343. člena ZFPPIPP, lahko pritožijo samo upniki.

[4] Predlagatelj sicer pojasnjuje, da naj bi bile vse pritožbe tožeče stranke zoper sklepe sodišča v stečajnem postopku, ki so se nanašali na prodajo sporne nepremičnine, zavržene, ker izpodbijana določba priznava procesno legitimacijo za vložitev takih pritožb le upnikom (predkupni upravičenci torej pravice do pritožbe po tej določbi nimajo). Zato naj bi izpodbijana določba tožnici kot predkupni upravičenki močno omejevala sodno varstvo. Vendar pa ta predlagateljeva navedba govori proti koneksnosti (zveznosti) med primerom, ki ga obravnava, in izpodbijano določbo, saj pojasnjuje koneksnost med izpodbijano določbo in stečajnim postopkom (ne pa koneksnosti med izpodbijano določbo in primerom).

[5] Primerjaj sklep Ustavnega sodišča št. U-I-39/15 z dne 19. 11. 2015, 3. točka obrazložitve.

[6] V postopku osebnega stečaja naj bi se na podlagi javnega zbiranja ponudb prodala polovica nepremičnine, last stečajnega dolžnika (kupec naj bi bil kot njen lastnik že vpisan v zemljiško knjigo). Tožnica naj bi bila lastnica druge polovice te nepremičnine. Zato naj bi imela na podlagi določb SPZ na spornem delu nepremičnine zakonito predkupno pravico, ki pa naj bi ji bila v postopku osebnega stečaja kršena.

[7] Tako sklep Ustavnega sodišča št. U-I-238/12, 7. točka obrazložitve.

[8] Primerjaj npr. sklep Vrhovnega sodišča št. III Ips 22/2012 z dne 28. 1. 2014.

⇒

Vrsta zadeve:

ocena ustavnosti in zakonitosti predpisov in drugih splošnih aktov

Vrsta akta:

zakon

Vlagatelj:

Okrožno sodišče v Celju

Datum vloge:

30. 10. 2017

Datum odločitve:

10. 10. 2018

Vrsta odločitve:

sklep

Vrsta rešitve:

zavrženje

Objava:

Dokument:

US31623